

Aanvullend onderzoek

Project Sint Martinusstraat 37 te Rucphen

In het kader van de Wet natuurbescherming

Tekst, foto's en samenstelling	E.W.A. Michels
Collegiale toetsing	K.T. Berger
In opdracht van	C.L.P.J. Remijn
Naam opdrachtgever	C.L.P.J. Remijn
Rapportnummer	2021_130181-01_01
Status rapport	definitief
Datum oplevering rapport	14-09-2021
Aantal pagina's	14
Wijze van citeren	Michels, E.W.A., 2021, Aanvullend onderzoek St. Martinusstraat 37, Rucphen. In het kader van de wet Natuurbescherming. Rapport 2021_130181-01_01, Ecodat BV Landschap en Ecologie, Etten-Leur

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doelstelling.....	3
2	Plangebied en omgeving	4
3	Wettelijk kader	5
4.	Onderzoeksdata	8
4.1	Onderzoeksmethodiek	8
4.1.1	Vleermuizen.....	8
4.2	Volledigheid van het onderzoek.....	9
5	Resultaten	10
5.1	Vleermuizen	10
5.1.1	Per soort	10
5.1.1.1	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>).....	10
5.1.1.2	Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	10
5.1.1.3	Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>).....	10
5.1.1.4	Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>).....	10
5.1.2	Per soort	11
6	Ingreep	12
7	Toetsing Wet natuurbescherming; effecten	12
7.1	Vleermuizen	12
7.1.1	Effectbepaling.....	12
7.2	Toetsing Wet natuurbescherming.....	12
8	Conclusie en aanbevelingen.....	13
	Aanbevelingen	13
9.	Gegevensbronnen	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Eigenaar is voornemens om op het perceel RPN00-P-389, als gelegen aan de Sint Martinusstraat 37 te Rucphen, het woonhuis te slopen, het terrein bouwrijp te maken en nieuwbouw te plegen.

Op 16 november 2020 concludeerde Econsultancy (*Rapportage quickscan Wet natuurbescherming Sint Martinusstraat 37 te Rucphen, 13848.001*) het volgende:

“Op basis van onderhavige quickscan Wet natuurbescherming dient voor de uitvoering van de plannen middels aanvullend onderzoek tevens meer duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Geadviseerd wordt nader onderzoek uit te laten voeren naar de functies zomer-, kraam- en paarverblijf (en individueel winterverblijf) van het plangebied voor de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis”.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat een ingreep plaatsvindt, onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna.

Onderhavige rapportage is een voortzetting van bovengenoemde onderzoeken en moet dan ook als zodanig gelezen worden. De conclusie luidde dat er aanvullend onderzoek noodzakelijk was naar:

- Vleermuizen

1.2 Doelstelling

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten beschermde flora en fauna komen er voor in het plangebied?
- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde soorten?
- Leidt de ingreep (mogelijk) tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

Bij aanwezigheid van beschermde soorten wordt ingeschat wat mogelijk nadelige effecten zijn bij uitvoering van de plannen en hoe deze voorkomen of verkleind kunnen worden. Bij de beoordeling worden ook eventuele wettelijke verplichtingen meegenomen. Kan volstaan worden met het vermijden/beperken van negatieve effecten of is een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig? De aanpak m.b.t. het beperken van negatieve effecten en/of de mitigatieopgave wordt ook in onderhavig rapport besproken.

2 Plangebied en omgeving

Het nader onderzoek is ten behoeve van een plangebied aan de Sint Martinusstraat 37 te Rucphen. Ter plaatse zal de bestaande bouw gesloopt worden, de grond bouwrijp gemaakt worden en zal er nieuwbouw gepleegd worden.

Figuur 01: overzichtskaart met plangebied

Het plangebied behelst een woonhuis met tuin. Het ligt aan de rand van de dorpskern van Rucphen. Rondom het woonhuis zijn een paar bomen, siergras en enkele tuinplanten aan te merken als groenelement.

3 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming bevat de voormalige wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade gedaan wordt aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak dat, waar mogelijk, activiteiten zonder schade aan beschermde dieren en planten uitgevoerd worden.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende diersoorten. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving (dus niet alleen de beschermde).

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb) geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wet natuurbescherming niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantensoorten zijn verboden.

Vrijstelling binnen provincie Noord-Brabant

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Noord-Brabant worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker/bastaardkikker, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat. Deze soorten worden daarom in voorliggende rapportage buiten beschouwing gelaten. Wel geldt de Algemene Zorgplicht van de Wet natuurbescherming voor deze soorten.

Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming is veelal te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding). Een andere mogelijkheid is het aanhaken aan en gebruikmaken van een goedgekeurde gedragscode.

Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen. Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij de desbetreffende provincie (Noord-Brabant). De provincie toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Dient het planvoornemen in één van de in de wet genoemde belangen (bv. in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een andere 'bevredigende' oplossing mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

Gebiedsbescherming

Via de Wet natuurbescherming is tevens de bescherming van gebieden vastgelegd (voormalige Natuurbeschermingswet 1998). De gebiedsbescherming houdt samengevat in dat een ingreep, in of nabij Natura 2000-gebieden, geen dusdanig negatieve effecten op de kwalificerende habitats en/of soorten mag hebben dat deze zich op de lange termijn niet kunnen handhaven. Voor projecten die een (significant) negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied is een vergunningaanvraag noodzakelijk. Naast de bescherming van Natura 2000-gebieden via de Wet natuurbescherming kunnen gebieden via de ruimtelijke kaders beschermd worden middels het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen was dit de EHS).

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden, conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming, heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden voor herplantplicht ter plaatse,

indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode, die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

4. Onderzoeksdata

Onderstaande tabel geeft een compleet overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

	type onderzoek	uren	starttijd	eindtijd	tem.	wind	neerslag	bijzonderheden
29-5-2021	vleermuizen	3	21:51	00:51	15	2	droog	geen bijzonderheden
20-6-2021	vleermuizen	3	22:00	01:00	18	2	droog	geen bijzonderheden
12-7-2021	vleermuizen	3	02:30	05:35	16	1	droog	geen bijzonderheden
17-8-2021	vleermuizen	3	00:00	03:00	13	3	droog	geen bijzonderheden
6-9-2021	vleermuizen	3	20:12	23:12	16	1	droog	geen bijzonderheden

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

4.1 Onderzoeksmethodiek

4.1.1 Vleermuizen

De inventarisaties zijn uitgevoerd volgens geldende protocollen en richtlijnen. Voor de onderzoeksmethode van vleermuizen is het vleermuisprotocol aangehouden (versie 2021). Dit is een door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging en het bevoegd gezag goedgekeurde methodiek voor vleermuisonderzoek. Er is onderzoek gedaan naar alle gebouwde bewonende soorten.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector (type Petersson D100/D240x). Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van de frequentie, het ritme en de toonkwaliteit van de geluiden in combinatie met vliegbeeld, silhouet en biotoop is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden. Indien nodig worden opnames gemaakt om het geluid van moeilijk te determineren soorten achteraf te analyseren met behulp van het programma Batsound of Batexplorer.

Het vleermuisonderzoek geeft inzicht in de functie van de bebouwing (verblijfplaatsen) en de groenzones in het (vlieg- en/of foerageer) gebied. Vleermuizen kunnen op meerdere manieren gebruik maken van de bebouwing in verschillende perioden van het jaar. Er zijn daarom zes bezoeken uitgevoerd in de actieve periodes van vleermuizen tussen april en oktober. Het plangebied is conform de eisen van het protocol, wat betreft datumgrenzen, tussenperiodes en tijden, geïnterviewd. Zodoende kan de aanwezigheid van vleermuizen met voldoende zekerheid worden aangetoond dan wel uitgesloten.

De volgende bezoeken zijn uitgevoerd:

- Drie bezoeken (waarvan één voor zonsopkomst en twee na zonsondergang) in de periode 15 mei t/m 15 juli '21, om kraam- en zomerverblijfplaatsen en vlieg- en foerageergebieden te onderzoeken met een tussenliggende periode van minimaal 30 dagen.
- Twee avondbezoeken (direct na zonsondergang) in de periode 15 augustus t/m eind september '21, om zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen en vlieg- en foerageergebieden te onderzoeken met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen.

4.2 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor de verschillende soorten beschikbare monitoringrichtlijnen. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn tijdens de veldbezoeken en dat ze op een ander tijdstip wel zichtbaar of aanwezig zijn. De steekproef is volgens de richtlijnen acceptabel; de Wet natuurbescherming vraagt aan initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen onderzoeksmethode en de geleverde inspanning is hieraan ruimschoots gehoor gegeven.

5 Resultaten

5.1 Vleermuizen

5.1.1 Per soort

5.1.1.1 Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Tijdens de inventarisaties zijn er geen verblijven (paar-, zomer-, massawinterverblijf) aangetroffen. In de directe omgeving is sprake van een redelijke frequentie en dichtheid aan foeragerende gewone dwergvleermuizen.

In 5.1.2. worden de resultaten per functie behandeld.

5.1.1.2 Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Tijdens de inventarisaties zijn er geen verblijven (paar-, zomer-, massawinterverblijf) aangetroffen. In de directe omgeving is sprake van een klein aantal foeragerende ruige dwergvleermuizen.

In 5.1.2. worden de resultaten per functie behandeld.

5.1.1.3 Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)

Slechts een enkele maal is er een foeragerend/overvliegend dier van deze soort aangetroffen. Veelal betrof het een dier dat in het gebied westelijk van het plangebied foerageerde.

5.1.1.4 Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)

Slechts een enkele maal is er een foeragerend/overvliegend dier van deze soort aangetroffen. Veelal betrof het een dier dat in het gebied westelijk van het plangebied foerageerde.

5.1.2 Per soort

5.1.2.1 Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

Het pand doet geen dienst als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen.

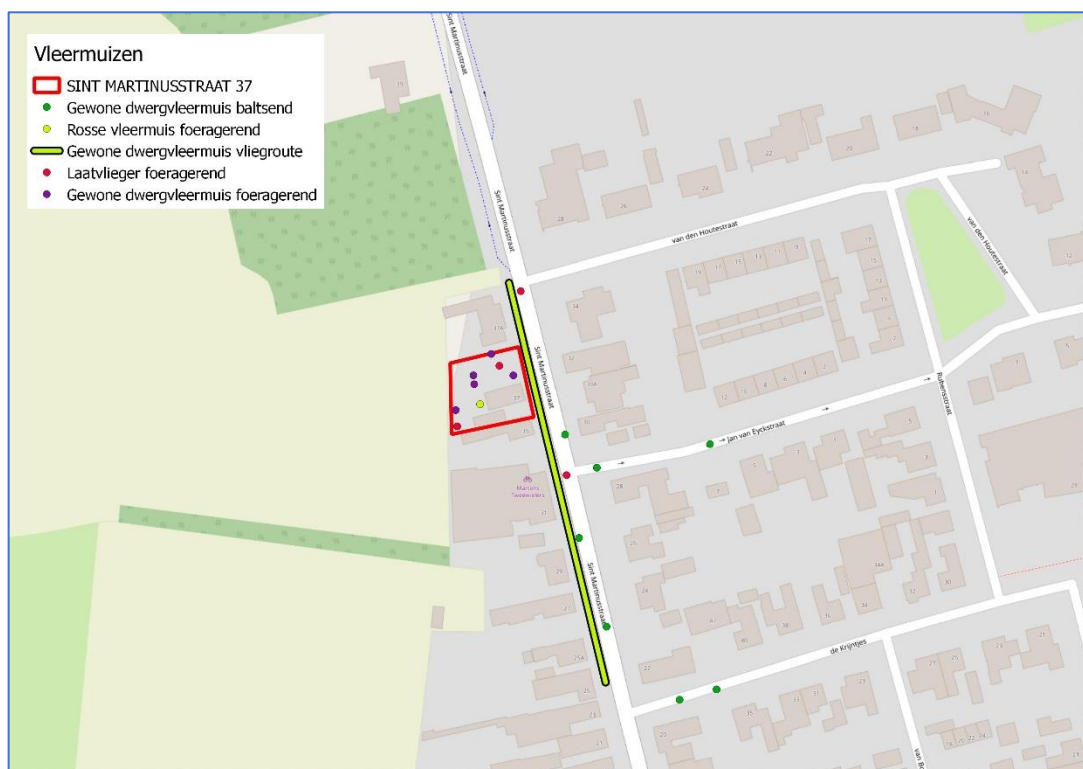
5.1.2.2 Foerageergebieden

In het plangebied werden regelmatig foeragerende vleermuizen aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Gewone grootoorvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis (1x)

5.1.2.3 Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken is er een vliegroute direct naast het plangebied aangetroffen.

Figuur 02: Plangebied met foeragerende vleermuizen.

6 Ingreep

Eigenaar is voornemens om op het perceel RPN00-P-389, als gelegen aan de Sint Martinusstraat 37 te Rucphen, het woonhuis te slopen, het terrein bouwrijp te maken en nieuwbouw te plegen.

7 Toetsing Wet natuurbescherming; effecten

7.1 Vleermuizen

7.1.1 Effectbepaling

- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.
- Gedurende het onderzoek werd een vliegroute, direct naast het plangebied, waargenomen. De ingreep zal geen invloed hebben op de vliegroute en/of zijn (lijnvormige) element.
- Het plangebied wordt als foerageergebied gebruikt door gewone en ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen. Gelet op het kleine aantal foeragerende dieren en de aanwezigheid van afdoende vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving, mag worden aangenomen dat het plangebied geen essentieel foerageergebied is. De sloop van het gebouw heeft daarom geen (in)direct effect op de functionaliteit van de foerageergelegenheid.

7.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen

Door de sloop van het gebouw verdwijnen geen vleermuisverblijfplaatsen of nesten van huismussen dan wel gierzwaluwen, noch wordt essentieel leefgebied weggenomen, noch vervallen er vliegroutes. De ingreep zal derhalve niet leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

8 Conclusie en aanbevelingen

Initiatiefnemer is voornemens om een pand aan Sint Martinusstraat 37 te Rucphen te slopen.

Algemeen

- Aannemelijk is dat het onderzoek een redelijke tot goede indruk geeft van het belang van het plangebied vleermuizen.

Resultaten

- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor gewone en ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuis. Gelet op dit kleine aantal foeragerende dieren en het ruime aanbod aan vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving is het plangebied geen essentieel foerageergebied.
- Gedurende het onderzoek werd een vliegroute waargenomen. De ingreep zal geen invloed hebben op de vliegroutes en/of hun (lijnvormige) elementen.
- Er zijn geen vleermuisverblijfplaatsen waargenomen.

Effecten

Bij de ingreep zijn er geen negatieve effecten te verwachten die schade zouden kunnen toebrengen aan huismussen, gierzwaluwen en/of vleermuizen, hun verblijven, of staat van instandhouding.

Toetsing

- Het onderzoek en het aanvullend onderzoek zijn afdoende uitgevoerd en de conclusies en aanbevelingen zijn aannemelijk.
- Er zijn geen vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen. Tevens is er geen sprake van essentieel foerageergebied of een vliegroute. Zodoende worden er geen verbodsartikelen overtreden van de Wet natuurbescherming.

Aanbevelingen

Daar er geen overtredingen van de Wet natuurbescherming zijn te verwachten, kan volstaan worden met de Algemene zorgplicht (zie hoofdstuk 3).

9. Gegevensbronnen

Barataut, M., 2015. Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris [Inventaires et biodiversité series].

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Middleton, N., A. Froud & K. French. (2014) Social Calls of the Bats of Britain and Ireland. Pelagic Publishing, Exeter.

Pfalzer, G., 2002. Inter- und intraspezifische Variabilität der Soziallaute. Fachbereich Biologie der Universität Kaiserslautern.

Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017.

Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

- www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/
- <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01>
- www.batecho.eu
- www.vleermuis.net
- www.waarneming.nl
- www.verspreidingsatlas.nl